[2018] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

ਖੁਰਸ਼ੀਦ ਅਹਿਮਦ

ਬਨਾਮ

ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ

(2015 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 872)

15 ਮਈ, 2018

[ਐਨ. ਵੀ. ਰਮਨਾ ਅਤੇ ਐਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਜ਼ੀਰ, ਜੇਜੇ.]

ਰਣਬੀਰ ਪੀਨਲ ਕੋਡ - ਧਾਰਾ 302 - ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ 'ਏ' ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਸੀ - ਉਸੇ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ 'ਏ' 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ - ਪੀਡਬਲਯੂ-9 - 'ਏ' ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-9 ਫਸਟ ਏਡ ਲਈ ਕਲੀਨਿਕ ਗਏ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਗਏ ਅਤੇ ਇੱਕ 'ਮੌਖਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ - ਸਿਰ 'ਤੇ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ 'ਏ' ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ - ਮੁਕੱਦਮਾ - ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ। 302/341 ਆਰਪੀਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪੂਰਾ ਮਾਮਲਾ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-9 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਇੱਕ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲਾ ਗਵਾਹ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ: ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਈਪਰ-ਟੈਕਨੀਕਲ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਈ ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ -ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਆਈ.ਓ. ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-9 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਪੀ.ਡਬਲਯੂ 2 ਅਤੇ 10 ਨੇ ਵੀ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-9 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ 2 ਅਤੇ 10 ਨੇ ਖੁਦ ਮ੍ਰਿਤਕ ਤੋਂ ਇਹੀ ਸੁਣਿਆ ਸੀ -ਪੀ.ਡਬਲਯੂ 10 ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਝੜਪ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਧਮਕੀ - ਪੀ.ਡਬਲਯੂ 2 ਅਤੇ 10 ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਥਿਆਰ (ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ) ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਵੀ ਦੇਖੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਥਿਆਰ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ 2 ਅਤੇ 10 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਡਾਕਟਰ-ਪੀ.ਡਬਲਯੂ13 ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਧੁੰਦਲੀ ਵਸਤੂ ਕਾਰਨ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ-ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-13 ਦੇ ਸਬੂਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-9 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ

ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ, ਭਾਵੇਂ ਪੀੜਤ ਦਾ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੈ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ 'ਤੇ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਪਿਤਾ-ਪੀਡਬਲਯੂ-9 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਉਸਦੇ ਸਬੂਤ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸਨ - ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਨਜ਼ਰੀਆ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ।

ਅਪੀਲ - ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ - ਹੋਲਡ: ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ - ਪਰ, ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ - ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਹਨ, ਪਰ - ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੇ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਗਲਤ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਸਿੱਟੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ - ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ: 1. ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ9 (ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਕੁਝ ਜੀ.ਆਈ. ਟੀਨ ਦੀਆਂ ਚਾਦਰਾਂਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਇਸਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਗਾਰੰਟਰ ਵਜੋਂ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ, ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਗਰਦਨ ਫੜ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਕੁੱਟਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਗਰਦਨ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਕੁਝ ਜ਼ਖਮ ਵੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ। ਉਸ ਸਮੇਂ, (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ1), (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ12) ਅਤੇ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ10) ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦੇਖ ਲਵੇਗਾ। ਦੁਕਾਨ ਬੰਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਘਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਫੜੀ ਹੋਈ ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਉਹਅੱਗੇ ਵਧੇ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਡੰਡੇ ਨਾਲ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਖੂਨ ਵਹਿਣ ਨਾਲ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। [ਪੈਰਾ 17][ 1132- ਈ-ਜੀ]

2. (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ2) ਅਤੇ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ10) ਦੇ ਸਬੂਤ ਵੀ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ9 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਪੀ.ਡਬਲਿਊs 2 ਅਤੇ 10 ਵਜੋਂ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਖੁਦ ਵੀ ਇਹੀ ਗੱਲ ਸੁਣੀ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ10 ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਝੜਪ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਧਮਕੀ ਨੂੰ ਵੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਤੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਾਲ ਰਿਹਾ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊs 2 ਅਤੇ 10 ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਥਿਆਰ (ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ) ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਵੀ ਦੇਖੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਹਥਿਆਰ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊs 2 ਅਤੇ 10 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਉਕਤ ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਇਸ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨਗੇ। [ਪੈਰਾ 18][ 1133-ਏ-ਡੀ]

3. ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਿਰ 'ਤੇ ਸੱਟ ਸੀ - 12 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਧੁੰਦਲੀ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਲੱਗੀ ਸੱਟ। ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਮਿਲੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਨ। ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਇਲਾਜ ਦੌਰਾਨ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵੱਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ13) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ9 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 19][ 1133-ਜੀ-ਐੱਚ; 1134-ਏ-ਬੀ]

3. ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਿਰ 'ਤੇ ਸੱਟ ਸੀ - 12 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਧੁੰਦਲੀ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਲੱਗੀ ਸੱਟ। ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਮਿਲੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਨ। ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਇਲਾਜ ਦੌਰਾਨ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵੱਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ13) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ9 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 19][11331133-ਜੀ-ਐੱਚ; 1134-ਏ-ਬੀ]

4. ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ, ਭਾਵੇਂ ਪੀੜਤ ਦਾ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੋਵੇ, ਦਾ ਸਬੂਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ9 ਦੁਆਰਾ ਘਟਨਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਘਾਤਕ ਸੱਟ ਲੱਗੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ9) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 27][ 1136-ਈ-ਐਫ]

5. ਪੀ.ਡਬਲਿਊ9 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤ ਉਸਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ9 ਘਟਨਾ ਦਾ 'ਕੁਦਰਤੀ' ਗਵਾਹ ਹੈ। ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ9 ਦਾ ਸਬੂਤ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 28] [1136-ਜੀ-ਐੱਚ]

6. ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਾਈਪਰਟੈਕਨੀਕਲ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਆਪਕ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਛੋਟੀਆਂ-ਮੋਟੀਆਂ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਕਈ ਵਾਰ, ਸੱਚੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਕੁਝ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਦਿਨ ਤੱਕ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਅੰਤਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਅੰਤਰ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਜੋ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਵਿਚਾਰ 'ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਿਆਂ ਕਰਨਾ' ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਹਾਈਪਰਟੈਕਨੀਕਲ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਈ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਠੋਸ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 30, 32][1137- ਬੀ-ਡੀ; 1138-ਸੀ-ਡੀ]

ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ [1954] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 145; ਮਸਾਲਟੀ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ [1964] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 133; ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ਅਤੇ ਅਨ. ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ 2005 ਸੀ ਆਰ ਆਈ ਐਲ ਜੇ 2199; ਪਦਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ (2000) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 621: [1999] 5 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 59 - 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

ਰਥਿਨਮ ਉਰਫ ਰਥਿਨਮ ਵਿ. ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. (2011) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 140: [2010] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 871; ਬਿੰਦੇਸ਼ਵਰੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. (2002) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 650 : [2002] 1 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 495; ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਸੰਭੂਦਿਆਲ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2010) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 657 : [2010] 15 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 452; ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਸਹਿਬਰਾਓ ਬੋਬੜੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (1973) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 793 : [1974] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 489; ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ. ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਿਸ਼ਨਪਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (2008) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 73 : [2008] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1048; ਨੱਲਾਬੋਥੂ ਵੈਂਕਈਆ ਵਿ. ਆਂਧਰਾ ਰਾਜ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (2002) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 117 : [2002] 1 Suppl. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 606;

ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2009) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 719: [2009] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 774; ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਗੇਨੂ ਮੋਹਿਤੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਏਆਈਆਰ 1973 ਐਸਸੀ 55 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ
[2010] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 871 ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਪੈਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
[2002] 1 ਸਪੁਰਦਗੀ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 495 ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਪੈਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
[2010] 15 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 452 ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਪੈਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
[1974] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 489 ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਪੈਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
[2008] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1048 ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਪੈਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
[2002] 1 ਸਪੁਰਦਗੀ। ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 606 ਨੂੰ ਪੈਰਾ 11 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
[2009] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 774 ਨੂੰ ਪੈਰਾ 11 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
AIR 1973 ਐਸ.ਸੀ 55 ਨੂੰ ਪੈਰਾ 16 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
[1954] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 145 ਨੂੰ ਪੈਰਾ 24 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
[1964] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 133 ਨੂੰ ਪੈਰਾ 25 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
2005 ਸੀ ਆਰ ਆਈ ਐਲ ਜੇ 2199 ਨੂੰ ਪੈਰਾ 26 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
[1999] 5 ਸਪਲਾਈ। ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 59 ਨੂੰ ਪੈਰਾ 31 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 872 ਆਫ਼ 2015।
2012 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 36 ਵਿੱਚ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 11.03.2015 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਮੁਹੰਮਦ ਅਸਲਮ ਗੋਨੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸਈਦ ਮਹਿਦੀ ਇਮਾਮ, ਆਤਿਫ ਸੁਹਰਾਵਰਦੀ, ਉਮਰ ਸਿੱਦੀਕੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਰਨੀਤਾ ਰਸਤੋਗੀ, ਤਬਰੇਜ਼ ਅਹਿਮਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਫੌਜ਼ੀਆ ਸ਼ਕੀਲ, ਉੱਜਵਲ ਸਿੰਘ, ਮੋਜਾਹਿਦ ਕਰੀਮ ਖਾਨ, ਐਮ. ਸ਼ੋਏਬ ਆਲਮ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਐਨ. ਵੀ. ਰਮਾਣਾ, ਜੇ. 1 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅਪੀਲ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 2012 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 36 ਵਿੱਚ ਜੰਮੂ ਵਿਖੇ 11 ਮਾਰਚ, 2015 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ

ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਭਦਰਵਾਹ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ, ਉਸਨੂੰ ਰਣਬੀਰ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਆਰਪੀਸੀ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 302/341 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਧਾਰਾ 302, ਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ 1,000/- ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 341, ਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ 500/- ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ, ਨਾਲ ਹੀ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਸੂਲਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ।

2. ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ 18 ਮਈ, 2006 ਨੂੰ ਹਾਰਡਵੇਅਰ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਦੁਕਾਨਦਾਰ, ਅਰਥਾਤ, ਅਰਸ਼ਦ ਸਜਾਦ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸਜਾਦ ਅਹਿਮਦ ਭੱਟ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ9) ਦੇ ਨਾਲ, ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 5.30 ਵਜੇ ਦੁਕਾਨ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਮਸਜਿਦ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧੇ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਰਸ਼ਦ ਸਜਾਦ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਤੋਂ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜ਼ਖਮੀ ਅਰਸ਼ਦ ਸਜਾਦ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਫਿਰ ਇੱਕ ਅਲੀ ਮੁਹੰਮਦ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ3) ਦੇ ਕਲੀਨਿਕ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਉਹ ਭਦਰਵਾਹ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਗਏ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, 2006 ਦੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 53 ਮੁਲਜ਼ਮ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 341/323, ਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਫਿਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਲਈ ਉਪ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹਸਪਤਾਲ, ਭਦਰਵਾਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਗੜ ਰਹੀ ਸੀ, ਬਿਹਤਰ ਇਲਾਜ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, ਜੰਮੂ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਦੀ ਤਾਬ ਨਾ ਝੱਲਦਾ ਹੋਇਆ ਦਮ ਤੋੜ ਗਿਆ।

2. ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ 18 ਮਈ, 2006 ਨੂੰ ਹਾਰਡਵੇਅਰ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਦੁਕਾਨਦਾਰ, ਅਰਥਾਤ, ਅਰਸ਼ਦ ਸਜਾਦ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸਜਾਦ ਅਹਿਮਦ ਭੱਟ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ9) ਦੇ ਨਾਲ, ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 5.30 ਵਜੇ ਦੁਕਾਨ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਮਸਜਿਦ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧੇ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਰਸ਼ਦ ਸਜਾਦ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਤੋਂ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜ਼ਖਮੀ ਅਰਸ਼ਦ ਸਜਾਦ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਫਿਰ ਇੱਕ ਅਲੀ ਮੁਹੰਮਦ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ3) ਦੇ ਕਲੀਨਿਕ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਉਹ ਭਦਰਵਾਹ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਗਏ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, 2006 ਦੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 53 ਮੁਲਜ਼ਮ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 341/323, ਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਫਿਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਲਈ ਉਪ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹਸਪਤਾਲ, ਭਦਰਵਾਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਗੜ ਰਹੀ ਸੀ, ਬਿਹਤਰ ਇਲਾਜ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, ਜੰਮੂ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਦੀ ਤਾਬ ਨਾ ਝੱਲਦਾ ਹੋਇਆ ਦਮ ਤੋੜ ਗਿਆ।

ਉਸਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਰਾਹਗੀਰਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰੀਦ ਇਕਬਾਲ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ1), ਸਜਾਦ ਅਹਿਮਦ—ਮ੍ਰਿਤਕ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ9), ਆਬਿਦ ਹੁਸੈਨ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ10) ਅਤੇ ਅਮਜਦ ਹਨੀਫ਼ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ12) ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦੇਖੇਗਾ, ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ9) ਆਪਣੇ ਘਰ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

4. ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਅਰਸ਼ਦ ਸਜਾਦ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਧਾਰਾ 302/341, RPC ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ।

5. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ 14 ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਆਪਣੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕਲੌਤੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ (ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ) ਦਾ ਬਿਆਨ ਦੂਜੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 302/341, RPC ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

6. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਕੇ, ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਕਲੌਤੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ (ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਮੈਖਿਕ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਮਾਹਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰਕੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 302/341, ਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹੈ।

7. ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ।

8. ਮੁਹੰਮਦ. ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਅਸਲਮ ਗੋਨੀ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਕਈ ਗਲਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੋਚੇ-ਸਮਝੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਐਫਆਈਆਰ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਨੂੰ ਹੀ ਨਕਾਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 18.5.2006 ਨੂੰ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਵੱਲੋਂ ਰਾਤ 8.30 ਵਜੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਭਦਰਵਾਹ ਵਿਖੇ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਆਈ.ਓ.—ਨਿਸਾਰ ਅਹਿਮਦ (ਪੀਡਬਲਯੂ14) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਨੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਰਾਤ 10 ਵਜੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਪਰ, ਉਕਤ ਬਿਆਨ ਮੁੱਖ ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਗਾਇਬ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਏਐਸਆਈ—ਜਾਨ ਮੁਹੰਮਦ (ਡੀਡਬਲਯੂ1) ਦੇ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਦੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਈ.ਓ. ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਏਐਸਆਈ ਜਾਨ ਮੁਹੰਮਦ ਨਾਲ ਬਦਲਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਫਸਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਹੈ।

9. ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਠੋਸ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਸੁਤੰਤਰ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹੀ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਨਾਲ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰਥੀਨਮ ਉਰਫ ਰਥੀਨਮ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ, (2011) 11 ਐਸਸੀਸੀ 140, ਬਿੰਦੇਸ਼ਵਰੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜ, (2002) 6 ਐਸਸੀਸੀ 650 ਅਤੇ ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਸੰਭੂਦਯਾਲ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, (2010) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 657, ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ, ਵਿਗਾੜ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

10. ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ ਯਾਨੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇੱਕ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਖਾਤੇ (ਖਾਤੇ) ਦੇ ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 64 ਤੋਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਗਿਆਸ-ਉਦ-ਦੀਨ ਦੁਆਰਾ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਗਾਰੰਟਰ ਵਜੋਂ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿ 2007 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਲਾਇਤ ਗੋਨੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਗਿਆਸ-ਉਦ-ਦੀਨ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਾਰੰਟਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫਸਾਇਆ ਸੀ।

10. ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ9 ਯਾਨੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇੱਕ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਖਾਤੇ (ਖਾਤੇ) ਦੇ ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 64 ਤੋਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਗਿਆਸ-ਉਦ-ਦੀਨ ਦੁਆਰਾ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਗਾਰੰਟਰ ਵਜੋਂ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ9 ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿ 2007 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਲਾਇਤ ਗੋਨੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਗਿਆਸ-ਉਦ-ਦੀਨ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਾਰੰਟਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫਸਾਇਆ ਸੀ।

12. ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦਾ ਅਗਲਾ ਤਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਪਰ ਹਾਜ਼ਰ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇਲਾਜ ਦਾ ਸਹੀ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਇਆ। ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਐਕਸ-ਰੇ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਦਰਅਸਲ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਡਾਕਟਰੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।

13. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ ਜੋ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰਥਤ ਹੈ। ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ 'ਤੇ ਕਿਹੜੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਤਿੰਨ ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਜ਼ਖਮੀ ਪੀੜਤ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਇਲਾਜ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਹੋਈ ਝਗੜੇ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਗਾਰੰਟਰ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਸਬੂਤ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇ ਅਤੇ

ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਸਜਾਦ ਅਹਿਮਦ - ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ - ਦੇ ਬਿਆਨ - (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ9) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਹੁਣ ਇਰਾਦਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਵੀ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਲੀ ਮੁਹੰਮਦ - (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ3) ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਹਮਲੇ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜਲਦੀ ਨਾਲ - ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਧਿਆਨ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖਮੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੂਰਾ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਦੱਸਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ - ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਪੈਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਗਾਰੰਟਰ ਵਜੋਂ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ।

14. ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਵਿਵਾਦ 18.5.2006 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 53 ਦੀ 2006 ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਸਾਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ - ਸਜਾਦ ਅਹਿਮਦ - (ਪੀਡਬਲਯੂ 9) ਪਹਿਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਅਲੀ ਮੁਹੰਮਦ (ਪੀਡਬਲਯੂ 3) ਦੇ ਕਲੀਨਿਕ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ, ਫਿਰ - ਉਸਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਉਹ ਰਾਤ 8.45 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਗਏ ਅਤੇ - ਇੱਕ ਮੌਖਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਉਸੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 53/2006 ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਵੇਦ ਰਾਜ 185, ਹੈੱਡ - ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ9), ਅਲੀ ਮੁਹੰਮਦ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ3) ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ14—ਨਿਸਾਰ ਅਹਿਮਦ, ਆਈ.ਓ. ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ3 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ 2-4 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜ਼ਖਮੀ/ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਉਸਦੇ ਕਲੀਨਿਕ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਇਲਾਜ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਜਾਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ।

15. ਪੀ.ਡਬਲਿਊ14—ਨਿਸਾਰ ਅਹਿਮਦ, ਆਈ.ਓ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਨਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ (ਪਰਚਾ-53)। ਉਸ ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਹਵਾਲਦਾਰ ਵੇਦ ਰਾਜ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਸੌਂਪੀ। ਫਿਰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ, ਉਸਨੇ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਭੇਜਿਆ, ਅਤੇਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਹ ਰਾਤ 11 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਗਏ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੀ ਹਾਲਤ ਗੰਭੀਰ ਦੇਖ ਕੇ, ਉਸਨੇ ਜਾਂਚ ਸੰਭਾਲੀ ਅਤੇ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 307 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਜੋੜਿਆ,

ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.। ਉਸਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 161, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਉਸਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਲਗਾਏ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਅਪਰਾਧ ਸੰਬੰਧੀ ਹਰ ਵੇਰਵੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ। ਇੱਥੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.9) ਦੇ ਨਾਲ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.3 ਦੇ ਕਲੀਨਿਕ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਹੁਤ ਤਣਾਅ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਕ੍ਰਮ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨਾ ਤਾਂ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ - ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਦੋ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਜਦੋਂ ਉਸਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਗੜ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਓ. ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.9 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ।

16. ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਇਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302, ਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਰਾਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ 'ਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ ਪਿਛਲੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਗਾਰੰਟਰ ਵਜੋਂ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਈ ਝੜਪ ਦੇ ਕਾਰਨ, - ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ - ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਨਾਲ ਮਾਰਿਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਨ ਚਲੀ ਗਈ। ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਹਾਲਸਬਰੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਤੀਜੇ ਐਡੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, 'ਇਰਾਦੇ' ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ"। 'ਮਨੋਰਥ' ਇੱਕ ਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਅਸਲ ਮਨੋਰਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਮਨੋਰਥ ਇੱਕ ਦੋਧਾਰੀ ਹਥਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਨੋਰਥ ਆਪਣੀ ਮਹੱਤਤਾ ਗੁਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮਨੋਰਥ ਸਿਰਫ਼

ਅਜਿਹੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਕ੍ਰਮ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨਾ ਤਾਂ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ - ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਦੋ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਜਦੋਂ ਉਸਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਗੜ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਓ. ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.9 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ।

ਸਿੱਧੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ। ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਕੋਈ ਉਦੇਸ਼ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇੱਥੇ ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਗੇਨੂ ਮੋਹਿਤੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, ਏਆਈਆਰ 1973 ਐਸਸੀ 55 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਯੋਗ ਹੈ:

17. ਉਪਰੋਕਤ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਕੀ 'ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ' ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਥਿਤ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੀ ਸਬੂਤ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ9 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਗਿਆਸ-ਉਦ-ਦੀਨ ਨੂੰ ਕੁਝ ਜੀ.ਆਈ.ਟੀਨ ਦੀਆਂ ਚਾਦਰਾਂ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਇਸਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਗਾਰੰਟਰ ਵਜੋਂ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ।

ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ, ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਗਰਦਨ ਫੜ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਕੁੱਟਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਗਰਦਨ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਕੁਝ ਜ਼ਖਮ ਵੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ। ਉਸ ਸਮੇਂ, ਫਰੀਦ ਇਕਬਾਲ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ1), ਅਮਜ਼ਦ ਹਨੀਫ਼ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ12) ਅਤੇ ਆਬਿਦ ਹੁਸੈਨ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ10) ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਫਿਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦੇਖ ਲਵੇਗਾ। ਦੁਕਾਨ ਬੰਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਘਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਫੜੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਤੋਂ ਆਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਦਸਲੂਕੀ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਅੱਗੇ ਵਧੇ, ਤਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਰਾਡ ਨਾਲ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਖੂਨ ਵਹਿਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਜਦੋਂ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ9 ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਰੋਣ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਮੁੱਢਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਡਾਕਟਰ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ3) ਕੋਲ ਗਏ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੀਤੀ।

18. ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 3 ਫੁੱਟ ਲੰਬਾਈ ਅਤੇ 8 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਘੇਰੇ ਵਾਲਾ ਲੋਹੇ ਦਾ ਰਾਡ, ਜੋ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਪੀਡਬਲਯੂ- ਐਮਐਚ । ਰਾਹੀਂ 21.5.2006 ਨੂੰ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੁਹੰਮਦ ਹਾਫਿਜ਼ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ2) ਅਤੇ ਆਬਿਦ ਦੇ ਸਬੂਤ ਹੁਸੈਨ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ10) ਵੀ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ9 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ 2 ਅਤੇ 10 ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ 2 ਅਤੇ 10 ਨੇ ਖੁਦ ਮ੍ਰਿਤਕ ਤੋਂ ਇਹੀ ਸੁਣਿਆ ਸੀ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ 10 ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਝੜਪ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਧਮਕੀ ਵੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਤੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ 2 ਅਤੇ 10 ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਥਿਆਰ (ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ) ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਵੀ ਦੇਖੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਥਿਆਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ 2 ਅਤੇ 10 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਉਕਤ ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਇਸ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਕਰਨਗੇ।

19. ਅਸੀਂ ਡਾ. ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ—ਪੀਡਬਲਯੂ 13 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ `ਤੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਸਹੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 19 ਮਈ, 2006 ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ (ਅਨੈਕਸਚਰ ਪੀ/

2) ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ:

1. ਖੱਬੇ ਫਰੰਟਲ ਪੈਰੀਟਲ ਖੇਤਰ (ਟਾਂਕੇ ਵਾਲਾ) 'ਤੇ 1.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x 0.25 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਡੂੰਘੀ ਜ਼ਖ਼ਮ ਵਾਲੀ ਹੱਡੀ।

2. ਗਰਦਨ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਤਿੰਨ ਰੇਖਿਕ ਖੁਰਚਣ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹਰੇਕ 1/2 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਲੰਬਾਈ ਵਿੱਚ। ਅੰਦਰੂਨੀ ਜਾਂਚ 'ਤੇ, ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਪਾਇਆ

1. ਰੇਖਿਕ ਖੱਬਾ ਟੈਂਪੋਰਲ ਫਰੰਟਲ ਖੇਤਰ

2. ਖੱਬੇ ਲੈਂਪ੍ਰੇ ਪੈਰੀਟਲ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਐਕਸਟਰਾਡਿਊਰਲ ਹੇਮੇਟੋਮਾ

3. ਖੱਬੇ ਟੈਂਪੋਰਲ ਲੋਬ ਦੇ ਫਟਣ 'ਤੇ ਮਾਯੂਸੀ

4. ਖੱਬੇ ਟੈਂਪੋਰਲ ਪੈਰੀਟਲ ਲੋਬ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਫੇਸੇ ਹੋਏ

ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ 12 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਧੁੰਦਲੀ ਚੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਸੱਟ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਮਿਲੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਨ। ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਇਲਾਜ ਦੌਰਾਨ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵੱਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇ

ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ, ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਾਹਰ ਸਰਜਨ ਨੂੰ ਵੀ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਇਲਾਜ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜੀਐਮਸੀ, ਜੰਮੂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਐਕਸ-ਰੇ ਦੀ ਅਣਉਪਲਬਧਤਾ ਕਾਰਨ ਖੱਬੇ ਫਰੰਟਲ ਪੈਰੀਟਲ ਹੱਡੀ ਦੇ ਫ੍ਰੈਕਚਰ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਿਆ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਇਸਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਵੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਘਾਤਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ

ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਲਾਜ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜਾਨ ਬਚਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਡਾ. ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ13) ਦੇ ਸਬੂਤ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ9 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

20. ਹੋਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਫਰੀਦ ਇਕਬਾਲ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ1), ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ, ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਹੋਈ ਝੜਪ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਏ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਨਸੀਹਤ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦੇਖ ਲਵੇਗਾ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ4—ਨਜ਼ੀਰ ਅਹਿਮਦ, ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਖਾਲੀ ਕਾਗਜ਼ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਦਸਤਖਤ ਲਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ (ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ-ਐਨ.ਐਚ) ਮਿਲੀ ਸੀ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ5—ਰਿਆਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਨੇ ਵੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ 20-25 ਦਿਨ ਬਾਅਦ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ, ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਗਵਾਹ ਸੀ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ7— ਮੁਹੰਮਦ ਰਮਜ਼ਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਾਲ 2006 ਵਿੱਚ ਹਸਪਤਾਲ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਕੱਪੜੇ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਜ਼ਬਤ ਹੁੰਦੇ ਦੇਖੇ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਮੀਮੋ (ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਪੀਡਬਲਯੂ-ਐਮਆਰ) 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਲਗਾਏ। ਮੁਹੰਮਦ ਸਲੀਮ (ਪੀਡਬਲਯੂ8) ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਜ਼ਬਤ ਮੀਮੋ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਲਗਾਏ ਸਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ11—ਇਸ਼ਤਿਆਕ ਅਹਿਮਦ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ12—ਅਮਜਦ ਹਨੀਫ਼ ਨੇ ਵੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ।

21. ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ ਜਨ ਮੁਹੰਮਦ (ਡੀ ਡਬਲਯੂ 1) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਉਹ ASI ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਰਦੂ ਲਿਖ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਈ.ਓ. (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ14) ਉਰਦੂ ਨਹੀਂ ਲਿਖ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਆਈ.ਓ. ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ, ਉਸਨੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ (ਉਦਾਹਰਣ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ ਐਨ ਏ), ਜ਼ਬਤ ਮੀਮੋ (ਉਦਾਹਰਣ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ ਐਸ.ਐਚ II), ਫਰਦਇੰਕਸ਼ਫ (ਉਦਾਹਰਣ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ ਐਨ.ਐਚ), ਫਰਦਬਾਰਾਮਦਗੀ (ਉਦਾਹਰਣ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ ਐਨ.ਐਚ I), ਫਰਦਸੁਪ੍ਰਦਨਾਮਾ (ਉਦਾਹਰਣ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ ਐਸ.ਐਚ III), ਫਰਦ ਜਾਮਾ ਤਾਲਾਸ਼ੀ (ਉਦਾਹਰਣ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ ਐਨ ਏ ਵੀ) ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ, ਆਪਣੀ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ। ਉਸਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਮੱਧਮ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਪੜ੍ਹਿਆ-ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸਿਰਫ ਆਈ.ਓ. ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਉਹ ਮੈਮੋ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਸ਼ੱਕੀ ਰਹੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ

ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ।

22. ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕਥਿਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਗਾਰੰਟਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਮ੍ਰਿਤਕ, ਜੋ ਕਿ ਹਾਰਡਵੇਅਰ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਵਪਾਰੀ ਸੀ, ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਖਾਤਾ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਕੌਣ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕੌਣ ਗਾਰੰਟਰ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਚਿੰਤਾ ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

23. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਿੱਧੇ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤ, ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮਹੱਤਤਾ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। 24. ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮ੍ਰਿਤਕ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ9) ਦੇ ਪਿਤਾ ਸਜਾਦ ਅਹਿਮਦ ਹੀ ਇਕੱਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਜੋ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਪੂਰਾ ਮਾਮਲਾ ਉਸਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ9, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਪਿਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲਾ ਗਵਾਹ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ। ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (1954) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 145 ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਪਰਦਾ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਸਾਉਣ ਵਾਲਾ ਆਖਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਉੱਚੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਘਸੀਟਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਫ਼ਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਆਲੋਚਨਾ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨੀਂਹ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨੀਂਹ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਨੀਂਹ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਇੱਕ ਪੱਕੀ ਗਰੰਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ"।

25. ਮਸਾਲਟੀ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਸਟੇਟ, (1964) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 133 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ:

"ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤੀ ਜਾਂ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਤੋਲਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ; ਸਬੂਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੱਚਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ; ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਹਾਣੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪਰ, ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣਾ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੱਖਪਾਤੀ ਜਾਂ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਅਕਸਰ,

ਜਿੱਥੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਧੜੇ ਪ੍ਰਬਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਤਲ ਅਜਿਹੇ ਧੜਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਕੈਨੀਕਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਿ ਇਹ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੈ, ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ"।

26. ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਗਵਾਹਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਜਦੋਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਕੋਲ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਸਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੀ [ਦੇਖੋ: ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ਅਤੇ ਅਨ. ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ, 2005 ਸੀ ਆਰ ਆਈ ਐਲ ਜੇ 2199

27. ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦਾ ਸਬੂਤ, ਭਾਵੇਂ ਪੀੜਤ ਦਾ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੈ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਭੌਤਿਕ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨਾਲ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ9 ਦੁਆਰਾ ਘਟਨਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਘਾਤਕ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ9) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

28. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ9 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ9 ਘਟਨਾ ਦਾ ਇੱਕ 'ਕੁਦਰਤੀ' ਗਵਾਹ ਹੈ। ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਉਸਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ।

29. ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ9 ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਤੋਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮੀਟਰ ਅੱਗੇ ਤੁਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਦੋਂ

ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਨਾਲ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ, ਇਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਜ਼ਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਹਰ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਜਿਸਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਮਾਰਦੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ।

30. ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਾਈਪਰਟੈਕਨੀਕਲ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸਗੋਂ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਆਪਕ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਛੋਟੀਆਂ-ਮੋਟੀਆਂ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਕਈ ਵਾਰ, ਸੱਚੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਕੁਝ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ - ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛੋਟੀ-ਛੋਟੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਨ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਦਿਨ ਤੱਕ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਅੰਤਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਅੰਤਰ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਜੋ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਵਿਚਾਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਿਆਂ ਕਰਨਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਹਾਈਪਰਟੈਕਨੀਕਲ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਈ ਹੈ - ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

31. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਘੇਰਾ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਸੋਚੇ-ਸਮਝੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇ ਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਦਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਸਟੇਟ, (2000) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 621 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ:

“ਇਹ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਕੀ ਉਕਤ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਕੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਨੂੰ ਉਕਤ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਾਂਗ, ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦਾ ਕੇਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ਸਾਰੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ

ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸਨੂੰ ਆਖਰੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਧਾਰਨਾ ਨਾ ਤਾਂ ਬਰੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਨਾਲ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

32. ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਜ਼ਾ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਪਰ, ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਹਨ, ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਗਲਤ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਸਿੱਟੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਠੋਸ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ।

33. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਦਾ ਰਸਤਾ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

**ਡਿਸਕਲੇਮਰ** :- **ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।**

Megha Tak

Advocate Megha Tak